

Werk

Titel: Kinderspiele

Ort: Erlangen

Jahr: 1916

PURL: https://resolver.sub.uni-goettingen.de/purl?345572629_0035|log72

Kontakt/Contact

Digizeitschriften e.V.
SUB Göttingen
Platz der Göttinger Sieben 1
37073 Göttingen

✉ info@digizeitschriften.de

- Las bovas vignan lungas,
Martegn dellas filunzas.
- 81 Dumaug è bel'ora,
Martegn vo culla tgora,
La tgora dat en beschal,
Martegn sunga la scatla,
- 5 La scatla sunga bagn,
Martegn vo segl pulagn,
Igl pulagn vo dabot,
Martegn vo egl trot,
Igl trot è bel e bugn,
- 10 Martegn e en striung.
- 82 Ting, ting cavalier,
Catter bazs ad en ustier,
Igl ustier e ia a val,
Per cumprar en bel tgaval
- 5 E rivo giu la punt de Sontga
Gada
E do giu ena brava sfarageada.
- 83 Tgeua, tgeua, cavalier,
Quatter bazs ad in ustier,
- Igl ustier e i a Val,
Per cumprar in beal tgaval,
- 5 Giu la punt da Sontga Gada,
El do giu ena pluntarnada,
E fatg ui! ui! ui!
E fatsch en beal purschi.
- 84 Ting, tang, giu Tusang
Per in pang.
- 85 Suleglet, suleglet, stgolda me,
E betg stgolda chella viglia,
Tgi e davos che mot chise e
taglia,
E fo navot de vaglia.
- 86 Brenta, brentoina,
Ampresta a moi in tgaval,
Dumang via ti render,
Puschmang via ti pender sisom
la tgarpetna.
- 87 Fiet, fiet, ja dung en daint d'oss
E te dast en daint d'atschal,
Tgi fetscha mai ple mal.

Kinderspiele.

1. Igl pér orv.

En unfant cun se en scusal stat tschantó. En oter (per orv) ò de tigneir igl tgea ainten igl scusal. Anturn chels dus stattan igls oters unfants. Legn siva loter dat agl per orv ena tarmenta patatscheda segl tgiel. 5 Chel ò d'angivinar, cal digls unfants igl ò do segl tgiel. Chegl vo uscheia anavant anfignen tg'igl per orv ò angivino igl dretg.

2. Dar a piz u cup.

Dus unfants culeian ansemen ena brava porziung mongias, chegl è cros de glimaiettas salvatgas. Tras mintgign vign furo ena rosnigna e 10 tratg tras en feil. Egn digls unfants tigna la mongia ainten pugn zuppada. Alloura dumond'el a sies cumarat:

Vot piz u cup?

Angiavign igl dumando dretg, appartigna la mongia ad el. So el betg angiavinar dretg, sto el dar egna dellas sias mongias agl dumandader. 15

3. Far alla tgiptscheira.

Ples unfants sa datan igls mangs e furman en rentg. Ainten mez chel vign mess en unfant, agl cal è cun en faziel liia se igls igls. Ossa ò chel d'ampruar de tgappar egn digls unfants aint igl rentg. Mintg' unfant
5 amprova de mitschier tant scu pussebel. La tgiptscheira dei: „minagli, minagli, mian“. Igl unfant tgappo rasponda: „Mian“, ampruvond tant scu pussebel de sfalzager la vouch. È la tgiptscheira bunga de canoscher igl dretg unfant ved' la vouch, vign igl faziel piglia gin dad el, e loter unfant sto eir ainten mèz scu tgiptscheira. Igl cuntrara rest el anavant
10 tgiptscheira, anfignen tg' el nomna igl dretg.

4. Far alla coua lunga.

Dus unfants sa datan igls mangs e tignan chels ad ot. Tranter els vign oravant destino, cal digls dus unfants ò davos el igl unfiern, u igl parveis. Igls oters unfants az tgappan l'egn loter anturn la veta e coran
15 cun totta forza avant la porta e cloman unanimamantg: „Darvi las portas.“ Rasposta: „Las portas en serradas.“ Clom: „Darvi las portas.“ Rasposta: „Las portas en rotas.“ Clom: Fasche las drizzar.“ Rasposta: „Cant paez persiva.“ Clom: „Chel tg'è co davos.“ Ossa corigl totts tras las portas. Avant tg' igl davos unfant possa mitschier or, laschan igls dus unfants a
20 bass igls mangs e retignan anavos chel dumandond, da cal mang el viglia eir. Uscheia vign continuo igl gia anfignen, tgi totts en piglias parschuniers. Capetigl tgi l'egn u loter è pi spert e vign de mitschier or della falla, resta chel pigl mument d'ena vart sulet. Igls dus unfants, tgi on furmo las portas, az datan igls mangs an crousch. Loter sa metta an vainter
25 sur chels. Perd'el betg peisa e stadeila, vign el purto digl mang digl parveis ed è er el en anghel. È igl cuntrara, davaint'el en comember digl unfiern. Fitto la coua lunga, datigl en combat traüter anghels e dimunis.

5. Betg gea, betg na, betg neer e betg alv.

Ples unfants sa tschaintan an reia legn siva loter. Egn resta d'en
30 mang. Chel vò tar egn siva loter ed antscheva cun el en discours. Igls pleds „gea, na, neir, alv“ dastgan betg nir numnos. Davainta chegl tuttegn, essend, tg' igl unfant vign sen tottas manieras surmano, schi sto el dar en impègn. Per ratschever anavos chel, sto el far ena panatenzia, per ex. cantar ena canzung, saltar sen ena tgoma etc.

35

6. Igl om neer.

Igls unfants destineschan gl'amprem igl plaz, ainten igl cal els votan far igl sies gi. Sen en pro vign solitamantg destino chel tras dus terms digl pro, scu piazza libra vign igl plaz confino tras crappa e lenna. Egn

digls gronds surpeglia la piazza digl om necr. El sa metta d'en mang tot sulet e cloma plagn frappa: „Tamez igl om necr?“ „Na, anc dei betg“, è la rasposta de tots igls oters. Mintgign prova de rivar sen loter mang digl plaz, avant tgi nir an mang a chel. Chel tgi vign tschiffo digl om necr ò ded eir digl mang de chel e gidar tgappar igls oters. Uscheia vign 5 continuo igl gi, anfignen tgi tots en digl mang digl om necr. Igl unfant, tgi vign tgappo igl pi davos, po ramplazzar l'otr'eda igl om necr.

7. Far eir ad alp igls tavangs.

Rivond nò igl taimp de stad, peglian unfants ansemen tavangs. I vign catschea ad el en fastei tras sies corp cuagl mang ed igl fatg sgular 10 schend: „Ossa vò ad' alp.“

8. Fendar lenna.

Dus mattatschs sa mettan an branclas giu mèz, legn a per e stagn cunter loter. Igl pi pitschen sa metta an schanuglias davos chels dus e fora sies tgea tranter igls des de chels. Dus mattatschs sa postan davos 15 chella gruppa, tgappan en seisavel mattatsch per en bratsch e per ena tgoma ed igl petgan cuagl tgigl cunter igl tgigl digl mattatsch, tgi fora igl tgea tranter igls dus amprems. Igl gi continuescha, anfignen tg'igl terz mattatsch, numno „cogn“ e pitgea aint, uscheia tg'el formescha ena largia tranter igls dus mattatschs, uscheia tgi chels vignan legn ord loter. 20

9. Dar à tressels.

Chel gi vign fatg da dus mattatschs cun batungs u perlas. Digl mang dell'anza en chels „crousch“, da loter mang „buc“. Mintgign mett'an giu egn u ples batungs. Egn pegla chels u scassa chels ainta mang e pat'els ad ot. L'oter cloma: „Crousch u buc?“ Gl'empren rasponda egn digls 25 numnos plets. Chels batungs, tg'en giu mez digl mang, scu glè clamo, appartignan a chel tg'igls ò patto ad ot, igls oters en da chel tg'ò clamo. Perda chel, tgi ò patto se igls batungs, tots igls sies, ò igl gudagneder igl dretg de pattar se lotr'eda.

10. Tgappar fer.

30

Mintgign digls giuiders sto tgappar cun en mang ved ensatge de fer, p. e. ved ena clav, ena sèra, ena gotta, en blech u en giatar. Egn digls giuiders ò nign fer an mang. Chel ò de ampruar de tgappar legn u loter digls unfants, igls cals bandungan igl sies toc fer clamond: „Tgappam! Ia na va fer!“ Chel, igl cal az lascha tschappar, ò de ramplazzar pigl gi 35 sequent igl cumarat.

11. Dar all'éra.

Chel gi niva fatg de mattatschs da primaveira durant igl tgirar la bistga sen la pastgira. An amprema lengia vign confino giu en plaz pigl gi. — Solitamentg vign signia giu en quadrat. Chel vign partia giu sen 5 tants quadrats pi pitschens, scu mattatschs sa partizipeschan ved igl gi. Mintgign ò en cuntél cun piz ainten mang. Igl vigl digls giuiders dat antschatla agl gi, catschoud sia néza schi gliunsch scu pussebel an igl terratsch. Igl toc, tgi la neza e rivada an igl terratsch, vign misero giu sen lunghezza e ladezza sen sies tochet tarragn e taglea davent en quadratet. 10 Uscheia vogl siva mang anavant igl gi, anfignen tgi mintgign o taglea se igl sies tochet. Chel tgi resta igl davos, ò pers.

12. Dar a passlers.

Er chel gi vign fatg durant igl tgirar. En fist vign planto an igl terratsch. Sen chel vign tschanto ena tgapela e sen la tgapela mess en 15 toc pang piglia della marenda ad egn digls pasters. I vign ossa fixo en tant distanza e da co auor cun en crapp u en leun do alla meira sen igl fist cun la tgapela. Igl giuider, igl cal fò dar par terra igl toc pang, è possessour de chel. Uscheia sò igl gi nir continuo anfignen, tg'a legn digls giuiders pi planaris po nir carmalo davent tot sia marenda an favour 20 digls pi anschignevels.

13. Las calours.

Chel gi vign fatg de mattatschas. Egna dellas mattatschas grondas loia giu tot las partezipantas an lengia e siva grondezza sen en banc oder /sen prada/ segl terratsch e dat ad ella zuppadamantg en nom d'ena calour. P. ex. Anna ò la calour „digl blo digl tschiel“. Maria: „la calour digl 25 vegn; igl neir digl carvung; igl alv della gelgia etc. etc.“ Dus otras mattatschas on durant chell'urèla stuia sa render sen en plaz distant, noua ellas on santia navot digls noms u possessouras dellas calours. Per cu mintgigna ò sia calour, vign do en segn ad egna dellas mattatschas, de pudeir nir dasperas. Egna de chellas figurescha „Nussigner“. Gl'emprem 30 cumpara Nussigner cun en fist an mang. Gl'antier chor dumonda: „Tgi ègl cò?“ Rasposta: „Nussigner cun en pal?“ Chor: „Schi tge votel?“ R. „Las calours d. N. N.“ Chor: „Angiavignla!“ Ossa nomna Nussigner ena calour. Toc' el la dretga, appartigna'gl unfant, digl cal el ò numno la calour, ad el ed el po igl manar davent. Igl cuntrara òl betg numno la dretga calour, 35 survign el ena paéda agl tgiel e sto s'alontanar, faschoud plaz a l'otra angivinadra. La sagonda ramplazzescha la plazza de Sontg Gisep. Chor: „Tgi è cò?“ S. G.: „S. Gisep cun en pal.“ Chor: „Tge votel?“ S. G.: „Las calours de N. N.“ Cun S. G. vogl tal e qual scu cun Nussigner. Siva

reiva puspe Nussigner. Uscheia vo igl gi anavant, anfignen tgi tottas calours en angvinadas.

14. Tuccaleets (Sa zuppar).

Tots igls giuiders, pigliond or egn sulet, von a sa zuppar, tgi sot ena punt, tgi davos ena tgesa, tgi den mang, tgi daloter. Igl tschartgeder 5 sto eir an en antgerna u cunter en meir e tigneir igl mang avant igls igls uscheia, tg' el na pò betg veir, noua tg' igls cumarats on sa zuppo. El po bandunar igl sies plaz, pir cura tg' el sainta igl clom digls sazzupos: „Vea a tschertga.“ Ossa sto el tschartger igls cumarats e pruar de rivar segl plaz avant tgi chels. Mintgign, tgi reiva segl plaz, speida giu mez clamond: 10 „tua“. Chel tgi ambleida de far chegl e vign igl davos segl plaz, sto lotr' eda tschartger igls cumarats.

15. Igl tetschan.

Igls giuiders vignan partias an dus parteidas e sa postan alloura l'egna an fatscha da lotra. Tras la bistgetta vign destino, cala dellas parteidas 15 tg' o da dar antschatta agl gi. Egn cora ossa cunter lotra parteida. Igls comembers de chella stendan or igl mang dretg an platt cunter el. Ad egn dat el en schlop segl mang e cora, tant scu el po, anavos tar sia parteida, persecutó de chel, tgi o survagnia igl tec. Reusseschigl agl davos de tgappar igl cumpogn, vign chel mano anavos tar sia parteida. Reiva 20 igl cuntrara loter segl plaz sainz esser tgappo, sto el star tar la parteida digl mattatsch, tg' igl ò dó igl tec.

16. Dar a plattas.

Chegl è en gi, tgi vign fatg da mattatschs u er de carschias per daners u per batungs. Sen en plaz anguleiv vign pitgia an igl terratsch 25 en toc claveglia, zirca mez pè lung. Sen chel vign puso en tochet essa. Chegl vign numno igl „stock“. Da chel punt anor vign fixo ena tscherta distanza. Da co anor pattan igls giuiders legn siva loter sia platta, pruond de nir tant da manivel scu pussebel digl stock. Fitto igl pattar las plattas, vign misero giu exactamantg la distanza de mintga platta davent digl stock. 30 En dus giuiders rivos egals dagliunsch digl stock cun sias plattas, schi on els igl dretg de turnar a pattar las plattas. Ossa vign igl stock piglia davent della stamongia e vign mess da mintga giuider en batung u en daver sen chella. Chel igl cal è rivò igl pi manivel della platta, po sfreir igls batungs gl'amprem. Chegl vign fatg sequent: Mintga giuider dat cun 35 sia atgna platta ena freida ved la stamongia, uscheia tgigls batungs crodan giu mèz. Crodan ossa igls batungs uscheia, tg' els mossan la crousch an se, appartignan chels totts agl giuider, tg' igls o sfrétg. Tott chels, igls

cals mossan aber l'anza, vignan puspe mess sen igl lenn ed igl sagond giuider prova sia vanteira. Uscheia vo igl gi anavant, anfignen tgi mintga giuider è rivó de sfreir. Tar mintga „sfretga“ sogl dar igl cass, tgi l'egn u loter digls batungs na croda betg an plat sen la terra, bagn aber an 5 costas, uscheia tgi ni crousch ni anza en an se. Tals batungs peglia chel giuider, tg'o sfretg, ainten mang, igl teira ad ot, clamond: „Buc“ u „crousch?“ Sagond la parola prefareida appartigna a chel tg'o sfretg igl batung, sch'el gartegia igl clom. Igl cuntrara vignan chels puspe mess sen la stamongia.

17. Dar alla balla.

10 Chel gi vign fatg da mattatschs igl solit sen igls pros. En plaz pigl gi vign fixo oravant. Tots igls partizipants sa mettan anturn ed anturn igl plaz or sen igls confegns. Egn digls giuiders resta an mez. Chel ò la balla. El teira ossa la balla ad egn digls cumarats. Chel puspe ad en oter ed uscheia anavant, anfignen tgi la balla è stada tar tots. Pi 15 spert, tgi egn digls giuiders lascha dar la balla per terra, peglian tots giuiders la fugia persequitos de chel, tgi veva la balla. Chel amprova de trer la balla ad egn digls cumarats fugiateivs. Reuseschigl ad el de tutgir egn, sto chel pigl gi sequent sa metter an mez igl plaz e trer la balla.

18. Gi cun dus u treis ballas.

20 Las mattatschas peglian saveuz dus ballas an mang. Legna siva lotra vign pattad'ad ot e turnada a tgappada cugl madem mang, durant tgi lotra vign pattada ad ot. Las pi anschignevlas dovran er treis e catter ballas. La giuidra, tgi è agl cass de continuuar igl gi igl pi dei, sainza lascher dar per terra las ballas, ò gudagnea igl gi.

19. Dar alla pala.

25 Chel gi fon mattatschs e mattatschas ansemen. I vign parti aint igls giuiders an dus parteidas e tras la schort fixo, tgé negna ò de piglir la pala, tgi la balla. Dus crapps fixeschan, noua igls giuiders az pon sa mover. A chels, tgi toca la pala, vign do en lenn glisch. Chella parteida 30 sa posta den mang digl plaz an reia siva vigladetna. La pala vign tigneida ad ot ed egn della parteida della balla patta chella cunter la pala. La balla vign pattada en toc davent e duront tg'igls partizipants della parteida della balla tschaffen se la balla, sto chel tg'ò la tratga ampruar de rivar sen l'oter confegn digl plaz. Vign el tutgia della balla, avant tgi 35 rivar segl plaz, sto l'antira parteida bandunar igl plaz e piglier la balla, durant tgi lotra parteida vign an posses della pala.

20. Far giotta.

Dus mattatschs sa postau des cunter des sa tgapond a bratsch. Ossa anprovan els reciprocamentg da dulzar ad ot per grond gaudium de totts chels tg'igls circumdeschan. Tot an en'eda clom egn „sa tschantar“. Igls dus ston sa tschantar sainza midar posiziung, mademamaint star se uscheia 5 e pir alloura eir l'egn ord loter. Chel gi vign co tar nous detg „far giotta“.

21. Igl buc.

Egn statt an brancas giu méz. Chel vign numuo „buc“. En sagond saglia sur igl des digl ampren or e sametta immediat er an brancas avant chel. Uscheia vo igl gi anvavant. 10

22. Las portas.

Deus unfants setgapen l'oin l'oter per ils mans. Ina rotscha oters forman ina cadaina serrada e marschen cheunter igls deus emprems clomand: „Davre las portas.“ * Rasposta: „Las portas en rotas.“ Clom: „Faschè cuntschier.“ Rasposta: „Cant laiz dar?“ Clom: „Igl tschanchet davos.“ 15 Alleura dolzan igls deus emprems la bratscha e leschan oir sot or la rotscha entochen igl davos, igl qual vign retigni anavos cun tota forza, schi gle pussebel.

23. La piertga all'era.

Ainten in beal plam vign tgavo or cun igl cunti ina rosna circa 20 cm. 20 el diameter e correspondent a fonsa. Quella rosna nomn' in pariel. Ainten in rentg de 3—4 m. diameter vign entorn entorn tgavo or rosnettas cun igl cunti, tantas sco igl diember digls buats tgi schujan. Mintgin da quels ha in fest ed occupescha cun igl fest oina dellas rosnettas. Angual oin buab cata betg plaz. Quel peglia in crappet e sdarmaina quel cun ses 25 fest ainten igl rentg. Tots igls oters buats dostan, tg'igl crapp roiva betg ainten igl pariel, sonder tg'el rocla pnspe or digl rentg. Igl medem buab amprova per la segunda jeda de far rivar igl crapp ainten igl pariel. Garteschi quigl, sche ston tots igls buats spert baratar scheu rosna. Igl schia antgaiya da nov, partge igl malspert tgi ha cato nina rosna per igl 30 ses fest, ha quell'ieda da bittar igl crapp ainten igl rentg.

24. Dar alla bora.

Igls unfants, buats oder buabas, sezaivran scheu en duas partidas de medem diember. Quigl davainta cun piglier or letschas en sequenta moda: deus e deus cumarats van ensemen en differentas direczieuns. Da mintga 35 per sentaloien els, oin vot bletsch e l'oter setsch. Alleura tornan els anavos e decleran public da mintga pèr, qual tgi ha bletsch e qual tgi ha

setsch. Tots quels tgi han bletsch appartignan ad oina partida; tots quels tgi han setsch a l'otra partida. Oss va igl schia liber, cun decider quala partida tgi survigna igl „ziel“. Quigl davainta sco suonda. Oina partida cloma: „Neus lain bletsch“, l'otra: „Setsch.“ I vign spido sin ina platetta
 5 e quella vign bitada soi ad ot. Sche quella croda scheu cun igl bletsch seura, sche ha la partida digl bletsch igl „ziel“; croda la platta cun igl bletsch sot aint, sche ha la partida, la quala ha uli setsch igl „ziel“. Durant tga la platta sgola aint igl loft cloma oina partida: „O tgier Nassigner, termetta ampo bletsch“; l'otra partida cloma: „O tgier Nassigner
 10 termetta ampo setsch.“ Sco la platetta e crudada, sche segloriescha la partida, tgi ha gudagno igl „ziel“: „Beal setsch“ oder „Beal bletsch“. Oss vign destino la distanza ainten la qualla quels tgi han igl „ziel“ seposchan voi e na la bora (balla) circa 8—10 m. distanza. La measadat della partida digl ziel sepostescha sin oin term della distanza, l'otra mea-
 15 sadat della medema partida sin l'oter term visavi. La bora vign dada cun tota pusebla spertadat voi e na. Quels de l'otra partida coran davos voi e na e han tot adatsch de betg vegnir tutgos della bora. Pi spert tg'oin vign tutgo, sche fuschian quels digl ziel. Igls oters tgapan la bora ed amprovan de tutgier cun quella l'oin u l'oter digls fuschis. Reuseschi
 20 quigl, sche e quel tgi vign tutgó, sclos or digl schia, schiglio e sclos quel dell'otra partida, tgi e vegni tutgo dasper la distanza. Uschoja vign igl schia continuo entochen tga tots quels d'oina partida en sclos ed alleura ha l'otra partida igl ziel.

25. Igl fielt.

25 In buab oder ina buaba stat en schanuglias en in plam et vot far fia. Ina rotscha oters buats oder buabas van entorn el en cadaina. Quel tgi va glemprem, va voi dasper quel en schanuglias e schi ad el: „Tge fast qua?“ Rasposta: „Geu fatsch fia.“ „Tge vol far cugl fia?“ „Metter seur ava.“ „Tge vol far cull'ava?“ „Metter a langier las cheuts.“ „Tge
 30 vol far cun las cheuts?“ „Gizzar igls cuntis.“ „Tge vol far cun igls cuntis?“ „Mazzar igl pi beal botsch, tgi e aint igl meual.“ Cun quels plets lev'el soi e vot tgapar oin. Quels fuschian tant sco els pon. Sco lo tgapo tots, antschaiv'el igl schia danov.

26. Igls unfantets.

35 Ina compagna de buabas grahdas e pintgas formeschan in rentg sin tala moda, tga mintga buaba granda a avant ella ina buaba pi pintga, e stat circa meaz meter distante da l'otra. Oina buaba granda ha nin unfant. Ella va entorn igl rentg, va voi tar oina buaba e dumonda: „Vol vender igl tes unfant?“ L'otra rasponda: „betg guschent“. A medem

taimp dat la buaba cun igl unfant in schlopp cun igl ses mam vid igl mam dretsch alla buaba, tgi va entorn. Quella cora anavos entorn igl rentg e l'otra cora en la contraria direczieun entorn igl rentg. Quella, la quala roiva avant tar igl unfant banduno, posseda quel e l'otra sto far igl medem cun la sequenta buaba aint igl rentg. 5

27. Igl giat e la moir.

Igls unfants formeschan in rentg en cadaina. Deus en aber tschernis or, oin sco giat e l'oter sco moir. La moir vign aint igl rentg; igl giat e dafora ed amprova da saglir aint, per tgapar la moir. Neua tg'el vot vagnir aint, vign el dusto scheu. Reusseschi ad el aber tantetant de rivar 10 aint, sche fuschia la moir or digl rentg, sainza vagnir dustada; ma igl giat vign dustò da saglir or. Sch'el rompa aber or digl rentg, sche leschan igls unfants puspe aint la moir. Sch'igl giat e beun de tgapar la moir, sche el igl schia fito.

28. La rolla tubac.

15

Igls unfants semetten en roja e formeschan cadaina en in plam. Pi grand tg'igl plam e, e pi blers unfants pon separticipar. Quel tgi e a miez la roja stat ferm, dentant tga quels de si vard dretscha e seniestra samovan en cadaina entorn igl centrum, entochen tga tots en stain l'oin cheunter l'oter.

29. Igls tgams e las liurs.

20

Schi gle terrain, sche dovr'ins zeplas palpieri alv, schi gle naiv, sche vigni duvro zeplas palpieri de chaleur. Las liurs en provedoidas cun tals palpieris. Aint'igl corer leschan ellas mintga moment anavos ina zepla palpieri. Igls tgams persequiteschan quels fastez, entochen tg'els traplan las liurs e mainan quellas anavos cun superbia sin igl plaz, neua 25 tg'igl schia a uschi si' antscheatta.

30. Furmas per dumbrar tier igls gias.

- | | |
|-------------------------------------|---------------------------------|
| 1. Eni capeni, | 4. Endeles, bendeles, dupletes, |
| Che dupi, dupi de, | Riffa, raffa, rumare, |
| Diche, diche Domine, | Hens en broca, |
| Qualche postolorum. | Falla usa, |
| 2. Ena capena, ca bun per te, | Bella prema, |
| Tifi, tafi Domine, | Igl cucu. |
| Um ora mut, | |
| Orda schasta rut. | 5. Encli, duele, trecenel, |
| 3. Enige, benige dupelte, | Sera la bursa cun frisel, |
| Riffol, raffol, rumare, | Orge, orge peccator, |
| En zil roc, fa la tusa bella prima. | Queste nente, queste fort. |

- | | |
|--|---|
| 6. Ina, due e trecanel,
Sera la bursa cun frisel,
Morum, morum peccatorum,
Ch'ist e dent e ch'ist e fora. | 12. Exi complexi,
Schi ta lita,
Schi ta tgap,
Schi ta tgap,
5 Schi ta mazz
Sco in pover giat. |
| 7. Engli, beneli, dulpate,
Riffa, raffa, rumole, ensin brocca,
Tu na tusa bella. | 13. Ai bai dumistai,
Ti e mia compagneia,
Semera cuticutac,
Ai, bai, boff. |
| 8. Ena ghibena,
Ghe dopalte.
Grifel, grofel, nomarme,
Stückle Brod in der Noth,
5 En fa legn, stra, struz. | 14. Romontsch tudestg,
Nuna fora quest. |
| 9. Anda burlanda,
Fora distante,
Ita burlita,
Ein toc fort. | 15. Gloina, gloina voi sur mar,
Toi tge ast schi blier da far,
Per romontsch e per tudestg
Gion Gianet tegn en quei det. |
| 10. Anda balanga e la stanga,
Ica burlica, es ad burlesca,
Agivigna an fora chesto. | 16. Egn e dus e treis cun el,
Sera la bursa cun frisel,
Vo Georg tot led da cor,
Chest è aint e chest è or. |
| 11. Ara bombara,
La eia canara,
Or digl vegn,
Trenta pulenta,
5 Digl mal bulduc. | 17. Oin, deus, trais, quatter, tschentg,
sois, seat, otsch, botsch. |
| | 18. Oin, deus, trais, quatter, tschentg,
sois, seat, otsch, nov, bov. |

31. Digl Spus.

Igls unfants sadaten igl mang egn loter e furman en rentg. Dus, en buob ed ena buoba resten or; chels fon tranter els cunsegl discous, cals digls unfants tgi sacunvignen ensemen sco spus e spousa. Chels von 5 alloura versacantas gedas entuorn igl rentg cantout: „Nous lagn meter ensemen duos anghels egn sen loter.“ Dantant saferman mintgin tar chels, tgi on destino per far daventar spous, e stomplan chels ensemen. Ossa sto igl nov „pèrle“ continuar igl gia ed igls amprems tuornen en plaz de chels. Tot discousmantg dei el a mintga unfant sies nom, egn senomua 10 verd digl pegn, loter blo digl tschiel ed uschei anavant. Igls oters treis unfants sesproven de engivinar igl nom de mintga unfant an reia. Engivino tal è chel gudigno. Mintgin, Nossadonna, igl Angel ed igl diavel peglen or de la reia igls unfants, tenor scu els gudognan chels tras engivinar e

magnen d'en mang. Igls unfants digls sogns vignen mes de mang dretg e chels da tshel de mang saniester e vign clamo parveis de mang dretg ed unfiern de mang saniester.

32. Igl rentg.

Igls unfants sadaten igls mangs legn loter e fon en rentg. Dus 5 staten or. Chels dus coren egn d'en mang e loter de loter mang, e chel tgi reiva igl ampren se, dat aint agl dies ad egn digl rentg. Alloura sto chel neir or e corar anturn e uschei anavant tochen tg'igl rentg è fito.

33. Vanar.

Igls unfants sesen giu e dus oters sadaten igls mangs legn loter e 10 vonan se per mintgin schont: „Pluigls e pelischs giu'gl unfiern“ oder: „reis e castognas ainten parveis.“

34. La tgapitscha digl uestg.

A mintg'ufant vign do ena calocr, p. ex. egn ò cotschen, loter blo etc. Egn cloma alloura se: „La tgapitscha digl uestg è cotschna.“ Sen 15 chegl stol chella oder chel della calocr cotschna esser pront da rasponder e clamar se en'otra calocr, p. e. „cotschen e betg alv“, e sen chegl lez: „Alv e betg la calocr della tgapitscha digl uestg“ oder „alv e betg verd“ ed uschei anavant. Chel tgi è betg pront de rasponder, ò de dar ensatge ad impegn, faziel oder bursa, oder tge tgi lò. Chel tgi tignia avant mang 20 igls impegn, cloma alloura se, cura tgi calan da giuir: „Tgi, tgi ò chegl tgi vign or chest eda, ò de cantar ena canzung — de dar en gival — de far schiglio ensatge“, segond scu vign concludia da tots. Siva tgi lò fatg igl givischia, survign el igl sies urden puspe.

35. Las caloers.

25

Chel gi vo tiers sumiglant agl sur numno. I vign mess aint a mintg'ufant caloers pi grev pussebel d'angivinar p. e. la calocr della rassa de Nossadoña, la calocr digl mantel, dellas pantofflas etc. En unfant è alloura Nussigner, egn igl diavel, e chel tgi ò mess aint las caloers varda siva e dat ve igls unfants a chel tgi angivigna. Nussigner p. e. vign 30 e dumonda: „Ghiling, ghiling, ghiloribus“. Chel tgi varda siva rasponda: „Mita strauss, tge calocr?“ Nussigner: „La calocr digl mantel de S. Gisep.“ Loter rasponda: „Vo davent“, schi lò betg angivino; schi lò angivino, pòl piglir igl unfant cun el. Siva vignel igl diavel (chel tal meta se cornas) e dumonda igl madem. Òl betg angivino, vignigl raspondia: „Vò per tias 35 fatg, te“, schiglio survignel igl unfant. Igl gaudium è alloura chel de vurdar, cal tgi ò gudagnea pi blers unfants, Nussigner oder igl diavel.

36. Igls mastiers.

Mintg' unfant ò en mastier. Egn è igl mester e chel fò avant igls mastiers, e mintga unfant ò de vurdar d'essar pront de savecr far siva, cura tg' igl mester fò igl sias. Òl betg do adatg, schi òl de dar ensatge
5 ad impegn, tgi vign alloura rapartia or scu tar la tgapitscha digl uestg.

37. Allas tortas.

Igls unfants satatgan l'egn ved loter. Dus satiguan per igls mangs, e laschan passar tras. Mintg'eda igl davos tignigl anavos. A chel vign dumando ensatge, p. e. „cal ast pi gugent, peira od meila?“ oder „cagl è
10 pi bi, Coira od St. Mureza?“, e dat el la rasposta tgi corrisponda a chegl, tgi chels dus vevan gia fatg or oravant, chegl tgi fiss pi bung od pi bi etc., schi pòl ecr sen parvecs, schiglio giu gl'unfiern. Agl unfant vign aber betg detg noua tgi lè, anfignen igl davos, tgi chels dus mossan sen mintga mang, parvecs, unfiern, parvecs, unfiern, e vignan alloura or marveglia.

15

38. Dar igl stetgel.

Igls buabs mettan in stetgel sidretg. Sin quel mettani battauns viauts ansau. Allaura peglia oin digls buabs an roda fixada cun trer bistgetta, ina platta, fo cun quella crauschs sun plang sont: „Crausch S. Barnard, tarmet'a moi igl mi.“ Siva dat el culla platta ina froida ancuntar igl
20 stetgel, tg'el cupetga. Igls battauns saviauts ansoi po el piglear.

39. Far fuschir igl brantschin.

Per far fuschir igl brantschin peglian igls buabs trais fests, mettan oin fest tranter igls oters deus en creusch, toiran igl fest amiaz-voi e na e vottan far fia. Dantant clomen els tant sco la veusch po soi: „Chistra,
25 castra, pom'en in canaster, hoi, hoi, uzaletta, cuzaletta!“ dantant svanescha igl brantschin.

40. Igl angiramaint.

Cura tg' igls unfants angiran per far crecr l'oter, tgi seia la verdat, deigl faschond cugl mang dretg ena croesch sen loter mang: „La croesch
30 banadeida digl crapp digl cor.“

41. Igls tiers de Nussigner e digl diavel.

Cura tgi patan davent ensatge damagler, gnoulas pang etc.: „Chegl dunga agls tiers de Nussigner; chels digl diavel on ni part ni spart.“

42. Agl porta satg.

35 Ad en porta satg, chegl é egn tgi dei p. e. agl lehrer las schelmareias digls sies cumarats, vign clamo: „Porta satg, porta cot, porta la gagligna mengia bot.“
